

KOKKUVÕTE 2017. AASTA SISEHOOAJAST

Kokkuvõtte koostamisel on tuginetud vaatluskohtunike aruannetele ja juhtivkohtunike võistlusjärgsete arutelude tulemustele. Kokkuvõttes ei kajastu sisehooaja viimane võistlus – TV 10 olümpiastarti III üleriigiline etapp Võrus.

Vaatluskohtunikud olid määratud Tartu Ülikooli Spordihallis toimunud TV 10 olümpiastarti I üleriigilisele etapile, M. Kutmani mälestusvõistlustele ja Eesti U20 ja U23 meistrivõistlustele ning Lasnamäe Kergejõustikuhallis toimunud Eesti U16 ja U18 meistrivõistlustele, U18 ja U20 Baltimaade võistkondlikele mitmevõistluse meistrivõistlustele, Eesti talvistele karikavõistlustele, Eesti U14 meistrivõistlustele, Eesti meistrivõistlustele, Eesti U16, U18 ja U20 mitmevõistluse meistrivõistlustele ning TV 10 olümpiastarti II üleriigilisele etapile. Tallinna rahvusvahelise mitmevõistluse, mille raames peeti ka Eesti täiskasvanute ja U23 mitmevõistluse meistrivõistlused, korraldust ja läbiviimist hindas Euroopa Kergejõustikuliidu tehniline delegaat Klaus Harz.

Võistlusjuhendid. Eesti meistrivõistluste üldjuhendit, Eesti karikavõistluste üldjuhendit ja TV 10 olümpiastarti võistlussarja juhendit sisehooaja võistluste osas eelmise aastaga võrreldes ei muudetud. Juhendite rakendamise ja tõlgendamise küsimustes vaatluskohtunike poole ei pööratud. Vaatlejatel juhendite muutmise või täiendamise ettepanekuid ei laekunud.

Ajakavad. Ajakavad toimisid üldiselt hästi. Oodatust suurema võistlejate arvu tõttu mõnedel aladel, esines pisihilinemisi. Eesti U16, U18 ja U20 mitmevõistluse meistrivõistlused viidi juba mitmendat aastat läbi „jooksva ajakava” alusel, st iga järgmise ala algusaeg kuulutati välja peale eelmise ala lõppu, seejuures niipalju, kui vähegi võimalik, võistlejate soove arvestades. Ajakavade koostamisel oli eelmiste aastatega võrreldes rohkem üritatud nn „lähedaste” alade kattumist vältida. Kuid kuna kõik meie võistlused on täisprogrammiga kahe- või isegi ühepäevased üritused, pole see alati võimalik. Paraku näeb siin pea iga treener probleemi peaasjalikult oma mätta otsast, mistõttu nurinat alade kattumise kohta siit-sealt siiski kuulda oli.

Võistluste avamine ja autasustamine. Avatseremooniateks on aja jooksul välja kujunenud kindlad traditsioonid. Võimaluse korral, kui see võistlejaid alaks valmistumisel ülemääraselt ei häiri, viiakse avaparaadile mõned esimesest alast osavõtjad. Kui paraadiks „sobivaid” võistlejaid pole, piirduakse ainult avakõnega. Kõigi Eesti meistrivõistluste avamisel kuulatakse riigihümni. Vajadusel ja võimalusel on avamisel õnnitletud ja autasustatud ka juubilare ning Eesti rekordi püstitajaid. Kahjuks ei käi eelõeldu TV 10 olümpiastarti üleriigiliste etappide kohta, mille avamisi korraldab ja juhib Anu Säärts ainult talle teada oleva stsenaariumi kohaselt. Ka võistluste peakohtunikul pole sellest, millal Anu alustab ja lõpetab vähematki aimu. Pole teada kuhu ta lapsed kokku kutsub ja kui palju kogu protseduur aega võtab. Tartu etapil, kus kõige pingelisem ala ajakavas oli teivashüpe, toimus kogu tegevus justnimelt teivashüppesektoris, kus proovikatsed pikaks ajaks pooleli jäid ja ala algus seetõttu 30 minutit hilines. Tegemist on eelkõige suhtlusprobleemiga. Koostöös peakohtunikuga leitaks kindlasti lahendusi, kus avamine esimestest aladest osavõtjaid ei häiriks ning treenereid ja kohtunike närviliselt jalgu trampides „oma aega” ootama ei paneks. Autasustamiseks kogunemine viimasel ajal enam suuri probleeme pole tekitanud. Protseduur ise kulgeb piisavalt pidulikult ja kiiresti.

Protestid, apellatsioonid ja esilekerkinud probleemid. Ametlikke proteste ja apellatsioone, ei suuliselt ega kirjalikult, ei esitatud. Poleemikat tekitas jooksude koostamine ja radade loosimine 200m, 300m ja 400m jooksudes. Vaieldi selle üle, kas hooaja edetabeli neli esimest tuleks paigutada ühte jooksu, loosides neile rajad 1-4 (Lasnamäe KJH-s 3-6) või kahte eraldi jooksu radadele 3-4 (Lasnamäel 5-6). Vaatlejate heakskiidul kasutati lõppenud hooajal esimest varianti, kuid diskussioon selles küsimuses pole ilmselt veel lõppenud. Vaidlusalune on ka see kas esimesele (Lasnamäel esimesele ja teisele) rajale, kui ilmselgelt „aeglasematele”, üldse tuleks jooksjaid

paigutada.

Jooksude kordamine. Tehniliste probleemide tõttu ja/või kohtunike vigade tulemusel tuli talvehooaja jooksul korraldada 4 kordusjooksu. TV 10 olümpiastardi I üleriigilisel etapil Tartus ei katkestanud starterid peale mitme võistleja „jõnksatamisi” stardiprotseduuri, mistõttu vähemalt üks võistleja „magas” stardihetke maha. Eesti U16 ja U18 meistrivõistlustel ei käivitunud kahes U16 tütarlaste 60m eeljooksus fotofiniš. Tegemist oli senini väljaselgitamata põhjusega tehnilise probleemiga, mida ülivana Omega aparatuuriga varemgi juhtunud. Kahjuks ei suutnud lõpukohtunikud võistlejate usaldusväärset finišeerimisjärjekorda määrata, mistõttu polnud võimalik kasutada ka käsiaegu. Eesti U20 ja U23 meistrivõistlustel Tartus, kus U20 neidude 60 m tõkkefinaalis olid viimase rea tõkkes madalamad (76cm 84 cm asemel). Kuigi kõik jooksjad distantsi lõpetasid, pandi jooks võistlejate ühisel soovil kordamisele. Tegemist on kohtunike vaieldamatu praaktööga, mille eest vastutus langeb jooksude peakohtunikule, kes ei võtnud vaevaks enne finaaljooksu algust tõkete rajalepaigutust isiklikult üle kontrollida.

Veel kohtunike töövigu. Eesti U20 ja U23 meistrivõistlustel Tartus, läbisid U23 neidude 3000m jooksus kõik võistlejad ringilugejate vea tõttu ühe ringi vähem ehk 2800m, mistõttu tulemused pole loomulikult edetabelikõlblikud. Siingi kannab peasüüd jooksude peakohtunik, kes näiliselt imelihtsa jooksu puhul (ainult 3 osavõtjat) ei vaevunud ringilugemisse kaasama selles töös väga vilunud startereid. Ülejäänud vaatlejate poolt täheldatud vead kohtunike töös võistluste käiku ja tulemusi otseselt ei mõjutanud. Ära märgiti äpardusi tablookohtunike tegevuses (liiga kiire tablokeeramine, tablool oleva tulemuse varjamine, 6 katse kõrgushüppes!!!), mõnede roobimeeste pisut lohakat, aga ka aeglast, tööd kasti silumisel, lõpukohtunike ebakindlust ringilugemistabloo käsitlemisel ja viimasele ringile minejatele kellalöömisel. Eesti U14 meistrivõistlustel lahkusid kaks distantsikohtunikku vahetult enne finaaljooksu algust omavoliliselt neile määratud tõkkeridade juurest, et hakata valmistuma paarikümne minuti pärast algavaks käimiseks. Nende tegevus seisnes hoiatuste tablo rajalesikutamises juba tõkkefinaali ajal, kuigi selleks jäi ka peale tõkkejooksu lõppu aega rohkem, kui piisavalt. Mitmel võistlusel esines lohakusi stardibrigaadi töös. Eesti meistrivõistlustel lubati starti ainult ühe võistlejanumbriga jooksjaid, kuigi kõigile oli välja antud kaks numbrit. Eesti U14 meistrivõistlustel lasti startida määrustele mittevastavates pükstes noormehel, kelle käimiskohtunikud olid sunnitud riietuse korrigeerimiseks peatama.

Tallinna Rahvusvaheline mitmevõistlus. Euroopa Kergejõustikuliidu tehniline delegaat sellel võistlusel, Klaus Harz on oma eelmiste aastate kolleegidest tunduvalt napisõnalisem, kuid hinnangutes ühemeelne. Võistluste korralduse ja läbiviimise, halli ja võistluspaikade ettevalmistuse ja kohtunike tegevuse hindeks on tema aruannetes märgitud „väga hea”. Kahetsust avaldab ta ainult osavõtjate vähesuse üle, mainides, et nii hästi korraldatud ja läbi viidud võistlusele peaks heatasemeliste sportlaste saamine üsna lihtne olema.

Kohtunike riietus ja käitumine võistluspaikades. Tänu Eesti Kergejõustikuliidu „kindlaksjäämisele” kohtunike sinisele ja valgele särgivärvile on üldmulje väljakul tegutsevatest kohtunikebrigaadidest väga palju paranenud. Ometi leidub meil veel ka mõni staažikam kohtunik, kes mingil põhimõttel „neid siniseid asju” selga ei pane. See, et munder distsiplineerib, on vana tõde. Vaatlejad kiidavad kohtunike korrektset käitumist võistluspaikades ja eriti just sellel hooajal kombeks saanud rivis võistluspaika tulekut-minekut ka väiksematel võistlustel. Kontrastne oli olukord Tallinna noorte meistrivõistlustel, kui üks, noorematest kohtunikest koosnev, kõrgushüppebrigaad lahkus peale ala lõppu ja võistluspaiga kordaseadmist kenasti rivis, teine, tunduvalt staažikamatest kohtunikest koosnev seltskond jättis isegi tablo nullimata ja lahkus hajurivis diagonaalselt üle väljaku.

Treenerid. Peaaegu kõik vaatlejad on taas sunnitud möönma, et meil on endiselt treenereid, kes ei taha või ei suuda või ei oska oma õpilasi võistluste ajal muul viisil abistada-juhendada, kui selleks

otse platsile trügedes. Eriti hull on asi teivashüppepaikades. Vaatlejad peavad vajalikuks meenutada, et võistlusmäärustes pole toodud teivaste hooldemeeste institutsiooni. Teivaste vutlarist välja võtmisega, mähkimisega, punnide vahetamisega jms peab sportlane võistluste ajal iseseisvalt hakkama saama! Meeldivalt poolelt mainivad vaatlejad üldist suhtlemise paranemist treenerite ja kohtunike vahel ja eriti seda, et väga paljud treenerid on hakanud oma õpilasi aktiivse sportimise kõrval ka kohtunikuametisse suunama-soovitama.

Võistluste kohtunikekogud. Vaatlejate hinnangul olid kõigil võistlustel kohtunikebrigaadid komplekteeritud vajaliku arvu kohtunikega. Võimalusel ei võetud kahaletulnud kohtunikest „viimast”. Nii vahetati Eesti meistrivõistluste kahte kauguse-kolmikubrigaadi, hädapärast oleks hakkama saanud ka ühega. Kuigi brigaadid olid väljakul täisarvulistena, nägid personaliteenistuse juhid nende kokkukombineerimisel sageli kurja vaeva. Meeldiv on, et valdav osa vanemkohtunikest ja pea pool juhtivkohtunikest on meil juba noorema põlvkonna (alla 30 aastased) esindajad. Noored ja tublid Tartu kohtunikud käisid abiks pea kõigil Tallinnas peetud võistlustel ja said kindlasti vajalikke kogemusi ka oma kodulinnas toimuvate võistluste paremaks läbiviimiseks. Kohtunike leidmine Tartus toimuvatele võistlustele on endiselt keeruline ja sõltub eelkõige peakohtuniku ettevõtlikkusest ja tema tutvusringkonna suuruselt. Juhtivkohtuniku tasemel kohtunikke on Tartus väga vahe, needki enamuses „ajutised” tartlased ehk Tartu kõrgkoolide tudengid. Tänu viimastele ning Tallinna ja Harjumaa kohtunike üsna massiivsele „dessandile” said ka Tartus toimunud võistlused kenasti peetud.

Võistluste juhtimine. Kõik vaatlejad tunnustavad üksmeelselt peakohtunike head tööd. Võistlusi juhitakse kindlal käel ja õigel meelel. Sama üksmeelselt tunnustavad vaatleja enda vähest või olematut osalemist võistlusteks valmistumisel. See eest on oldud peakohtunikele väärt nõuks ja abiks võistluste ajal. Teenistuste juhid ja alade peakohtunikud töötasid enamasti samuti hästi. Vaatlejad tunnustavad enamiku personaliteenistuse juhtide väga head tööd. Võistluspaikade ettevalmistuse teenistust rakendati ainult mõnel võistlusel ja selle juht töötas hästi. Ala peakohtunikele, välja arvatud jooksude peakohtunikele Eesti U20 ja U 23 meistrivõistlustel, vaatlejatel olulisi etteheiteid pole. Viidatakse mõne ala peakohtuniku vähestest kogemustest tulenevat ebakindlust eesti U16, U18 ja U20 mitmevõistluse meistrivõistlustel, mis küll kogenenumate kolleegide poolt koheselt kompenseeriti. Väljakualade vanemkohtunikke vaatlejad enamasti kiidavad. Vaatlejad tunnustavad Eesti Kergerõustikuliidu võistluste korraldaja Silvi Kase väga sõbralikku ja asjalikku suhtumist ning tegevust ükskõik, milliste probleemide lahendamisel.

Ülesandmised ja sekretariaat. Võistlejate ülesandmise tähtaegadest peeti enam-vähem kinni. Pisut, aga seda eelkõige tänu tähtaegade pikendamisele, on paranenud mahavõtmiste ja muudatuste esitamine. Paraku leidub kroonilisi hilinejaid küll ja veel! Uueks „trendiks” on kujunenud võistlejanumbrite kaotamine. Võistluste teisel päeval jäetakse number koju ja küsitakse sekretariaadist uut. Võistluste sekretariaadid töötasid vaatlejate hinnangul üldiselt hästi. Võistluste arvutivõrgu töös esines üllatuslikult ainult üksikuid tõrkeid. Lõppude lõpuks suudeti võistlusprotokollides kiirjooksutulemustele lisada ka reaktsiooniajad.

Fotofinišid ja valemehandurid. Sellest, et Tallinna viimane allesjäänud Omega ebakindla töö tõttu tuli jookse korrata, oli juba juttu. Seepärast toodi olulisemateks võistlusteks seda dubleerima Rakvere FinishLynx. Rakvere aparaat töötas ka Tartus peetud võistlustel. Paraku on ka Rakvere veteranseade oma kasutusaja juba mitu korda ületanud. Täbar on olukord ka valemehandurite osas. Meie ainus seadmekomplekt on ajast ja arust ning mõeldud töötamiseks ainult kuivades (sise) tingimustes. Lõppenud hooajal kasutati seda eelkõige testimise eesmärgil pea kõigil võistlustel, sest sama seadmega tuleb tõenäoliselt maha pidada ka Euroopa võistkondlike mitmevõistluste meistrivõistluste superliiga. Tubastes tingimustes töötas aparaat üllatavalt hästi, jättes reaktsiooniajad fikseerimata ainult ühes jooksus.

Võistlusbaasid. *Tartu Ülikooli Spordihall* sai hooaja alguseks uue, igati määrustepärase, teivashüppepaiga. Sellega lahenes sealne suurim inventarimure. Võistluspaigad olid nõuetekohaselt ette valmistatud, vajalik inventar olemas. Hea üldmulje rikkus aga Eesti U20 ja U23 meistrivõistluste teise võistluspäeva hommik, kui halli jõudnud Tallinna ja Kose kohtunikud leidsid jooksurajalt eest eelmisest õhtust sinna jäänud kõrgushüppemati. Ka olid esimeseks võistluspäevaks, mil tõkkejookse kavas polnud, asjatult väljatoodud tõkked nüüd minema viidud. Ühiste pingutustega sai kõrgushüppepaik minema lohistatud ning tõkked leitud ja rajale pandus. Esimene areenimees jõudis kohale 15 minutit enne esimeste alade algust. Pühapäev ju ikkagi! Hallis on väga hea valgustus ja korralik helivõimendus.

Lasnamäe Kergejõustikuhall on vaatlejate hinnangul kergejõustikuvõistluste läbiviimiseks konkurentsilt parim hall Eestis. Mitut võistlust (TV 10 olümpiastarti II etapp, U16 ja U18 meistrivõistlused, U16, U18 ja U20 mitmevõistluse meistrivõistlused) polegi võimalik mujal läbi viia, sest hädavajalik on kahe teivashüppepaiga olemasolu. Ka on seal ainsana Eestis ringrajal kuus rada. Võistluspaigad on alati nõuetekohaselt ette valmistatud, vajalik inventar olemas. Vanuseklasside mitmevõistluse meistrivõistluste teisel päeval unustas hallipersonal ära koristada lõppenud kõrgushüppevõistlusest jäänud inventari. Ära lükati ainult maandumismatid, kuid tablood ja lauad-toolid jäeti osaliselt jooksurajale vedelema. Kahjuks, mis käib, see kulub. Nii on tulnud mitmes kohas remontida rajakatet, parandada hüppepaikade kattematte jne. Mõnel tablool ei jää numbrid püsima. Rahvusvaheliseks mitmevõistluseks ja Eesti meistrivõistlusteks tuli Kadrioru staadionilt laenata kuule ja katseaja tabloosid. Vaatlejate hinnangul (mis võib olla petlik) on Lasnamäe hall pime. Igal juhul tunduvad ajal, mil päevavalgust pole, ja põlevad ainult lambid, kõik teised hallid palju valgematena. Halli akustika on ülivilets. Seetõttu ei kasutata Eesti Kergejõustikuliidu korraldatavate võistluste ajal halli helivõimendust vaid aparatuur renditakse. Rahvusvahelisel mitmevõistlusel ehitati kuulitõukesektor hallipersonali ja kohtunike ühiste pingutustega halli keskele. Kuigi töö on väga mahukas, soovitab vaatleja selle tulevikus ka Eesti meistrivõistlusteks ette võtta.

Vaatlejate ettepanekud. Konkreetseid ettepanekuid tegid vaatlejad suhteliselt vähe. Nt ettepanek viia kuulitõuge Eesti meistrivõistlustel halli keskele või parandada ära U14 meistrivõistluste ajakavas olev näpuviga (tõkkefinaalid vales järjekorras). Vaatlejad on nentunud, et kuidagi tuleks piirata osavõtjate arvu U14 ja U16 meistrivõistluste mõnedel aladel, eriti kaugushüppes, kuid konkreetseid ettepanekuid selleks esitatud pole.

Parimad kohtunikud. Vaatlejate poolt on aruannetes kiitvalt esile toodud järgmised kohtunikud: Klarika Kaldmaa (Harjumaa), Kiur Kalme (Harjumaa), Valdur Kalme (Harjumaa), Egon Leinfeld (Harjumaa), Mark Leinfeld (Harjumaa), Hanna-Lisett Lubi (Tartumaa), Ken Metsis (Harjumaa), Kristi Murula (Harjumaa), Allan Pilt (Harjumaa), Lauri Puolokkainen (Harjumaa), Valeria Radajeva (Harjumaa), Margit Randaru (Harjumaa), Margus Randaru (Harjumaa), Peeter Randaru (Harjumaa), Kristiine Rõbatšjonok (Harjumaa)

Koostas Peeter Randaru